

WATCHDOG-ЖУРНАЛІСТИКА

Викладач: кандидат філологічних наук, доцент Усманова Олена Вікторівна

Кафедра: журналістики, II корпус, ауд.207

E-mail: usmanova.olena@ukr.net

Телефон: (061) 289-12-24 (кафедра)

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Facebook Messenger: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100011202160915>

Освітня програма, рівень вищої освіти:	Журналістика Бакалавр						
Статус дисципліни:	Вибіркова						
Кредити ECTS	3	Навч. рік:	2023-24	Рік навчання	3	Тижні	14
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів¹	2	Лекційні заняття – 12 Практичні заняття – 24 Самостійна робота – 54			
Вид контролю:	Залік						
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15110						
Консультації: особисті – вівторок, четвер, з 11:00 до 13:00, II корпус, ауд. 207 або за домовленістю чи ел. поштою.							

ОПИС КУРСУ

Курс має на навчити студентів перевіряти достовірність інформації, виявляти фейкові новини та маніпуляції інформацією в українських медіа. Він також надає розуміння ролі журналістів у дотриманні цінностей, пов'язаних зі свободою слова і прозорістю.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Watchdog-журналістика» є:

- проаналізувати роль та вплив медіа в суспільстві та виокремити сфери життя, що найбільше піддаються впливу медіа;
- ознайомитися зі стандартами журналістської етики в різних країнах та виявити наскільки етичні принципи журналістики впливають на об'єктивність та достовірність;
- навчитися виокремлювати критерії якості інформації;
- здобути навички самостійної роботи з виявлення рівня надійності інформаційних джерел;
- ознайомитися із законністю передруків та поширення інформації;
- навчитися володіти механізмом пошуку джерел інформації та застосування їх в журналістських матеріалах;
- розглянути приклади успішної роботи «watchdog» журналістів та виявити як ця форма журналістики впливає на боротьбу з корупцією та зловживанням влади;
- на основі моніторингу виявити популярні журналістські проекти з розслідувань в українському медіапросторі;
- навчитися оцінювати якість журналістських розслідувань з огляду на актуальність теми, її розкриття та дотримання журналістських стандартів.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент **зможє:**

- виявляти журналістські проекти з розслідувань в українському медіапросторі;
- навчатися оцінювати якість журналістських розслідувань на предмет актуальності теми, її розкриття та дотримання журналістських стандартів;

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

- оволодіють механізмом пошуку джерел інформації та застосуванням їх в журналістських матеріалах.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани семінарських занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15110>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (тах 60 балів):

Поточний контроль передбачає такі **теоретичні** завдання:

- Усне опитування і обговорення критерій роботи із зарубіжними джерелами інформації.
- Тести/контрольні роботи за пройденим матеріалом.

Поточний контроль передбачає такі **практичні** завдання:

- Підготовка бази іноземних джерел.
- Написання новин, використовуючи зарубіжні джерела інформації.
- Презентація власних досліджень.

Підсумкові контрольні заходи (тах 40 балів):

- **Теоретичний підсумковий контроль – контрольне тестування** – проводиться по завершенню вивчення курсу в електронному вигляді. на платформі Moodle. Під час залікового тижня. 1 бал відповідає 1 правильній відповіді на питання тесту. Максимальна кількість балів – 20.
- **Підсумкове практичне завдання (фінальний проєкт)** – написати та опублікувати новину на основі реального факту із використанням не менше двох джерел інформації, одне з яких – зарубіжне.
- **Вимоги до фінального проєкту:** новина має бути опублікована в будь-якому виді ЗМІ в такі терміни: з 12.11.2020 по 12.12.2020 (впродовж остатнього навчального місяця). В період залікового тижню студент презентує опублікований матеріал у вигляді фото чи скріну або посилання.
- **Критерії оцінювання фінального проєкту:**

1) **20 балів** виставляється за відмінне виконання завдання, творчий підхід. Студент/студентка підготували новину, використали не менше 2 джерел інформації, одне з яких – зарубіжне. Праці виконано самостійно, чітко, послідовно, з дотриманням усіх вимог новинної журналістики та відповідним посиланням на джерела інформації. Тексти не містять мовних і стилістичних помилок, огріхів; 2) **15 балів** виставляється за виконане завдання, але з певними зауваженнями щодо якості тексту. Тексти новин можуть хибувати на недостатньо логічний виклад думок, деякі норми новинної журналістики не дотримані; 3) **10 балів** виставляється за неповне виконання завдання, шаблонний підхід, неякісне втілення. У тексті наявні змістові, а також несуттєві мовностилістичні помилки, подане лише одне джерело інформації; 4) **5 балів** виставляється за часткове виконання завдання: зміст не відзначається змістовністю, логікою та оригінальним підходом до розв'язання проблемного питання. Посилання на джерела інформації оформлені не належним чином. Створюючи новину студент/ студентка порушували стандарти новинної журналістики. Тексти рясніють помилками.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
Силабус навчальної дисципліни

D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1 (розділ 1)	Вид теоретичного завдання: опитування, проведення вправ-ігор на повторення лекційного матеріалу.	Тиждень 1-7	3
	Усна відповідь до плану семінарських занять із залученням переконливих прикладів і фактів, що доводять правильність теоретичного матеріалу.	Тиждень 1-7	14
	Індивідуальні практичні завдання на семінарі	Тиждень 1-7	13
Змістовий модуль 2 (розділ 2)	Вид теоретичного завдання: опитування, проведення вправ-ігор на повторення лекційного матеріалу.	Тиждень 8-14	3
	Усна відповідь до плану семінарських занять із залученням переконливих прикладів і фактів, що доводять правильність теоретичного матеріалу.	Тиждень 8-14	14
	Індивідуальні практичні завдання на семінарі	Тиждень 8-14	13
Підсумковий контроль (max 40%)			
Підсумкове теоретичне завдання: тести (на Moodle)			20
Створіть проєкт розслідувального матеріалу при цьому врахуйте наступні аспекти: актуальність теми (обґрунтуйте власний вибір). Джерела інформації, які будете використовувати (відкриті джерела в інтернетпросторі, соціальні мережі, правоохоронні органи, запити, фотофакти, інтерв'ю тощо). Дотримання журналістських стандартів: вкажіть, які саме. На якій платформі продемонструєте ваше розслідування?			20

Пропишіть ваш хід розслідування крок за кроком – від вибору теми до виходу готової публікації. Візуалізація обов’язкова. Проекти мають бути представлені у вигляді презентації на будь-яких платформах: Canva, Prezi, Jamboard, OKPIM Power Point .		
Разом		100%

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичний. Тест 1 за теоретичними питаннями ЗМ 1 в системі Мудл	Навчальний матеріал за ЗМ 1	Кількість запитань – 4, кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал	4
	Практичне завдання – підготувати виконання завдань до поданого плану	Виконання практичних завдань. Обрати одну українську платформу, яка виконує роль watchdog-журналістики щодо діяльності влади чи бізнесу. Знайти розслідувальний матеріал, який це демонструє. Визначити, які джерела були використані журналістами задля викриття тієї чи іншої справи. Обговорення на парі.	Відповідь на запитання – 6 б. За участь в обговоренні – 4б.	10
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			14
2	Теоретичний. Тест 2 за теоретичними питаннями ЗМ 2 в системі Мудл	Навчальний матеріал за ЗМ 2	Кількість запитань – 4, кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал	4
	Практичне завдання – підготувати виконання завдань до поданого плану	Оберіть один із політичних скандалів, який презентував журналіст-розслідувач у матеріалі зарубіжного медіа. Проаналізуйте наслідки цієї справи. Що чи хто служили джерелами інформації у цьому матеріалі? Приклади продемонструйте.	Відповідь на запитання – 7 б. За участь в обговоренні – 5б.	12

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
Силабус навчальної дисципліни

Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			16
3	Теоретичний. Тест 3 за теоретичними питаннями ЗМ 3 в системі Мудл	Навчальний матеріал за ЗМ 3	Кількість запитань – 4, кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал	4
	Теоретичне завдання – підготувати виконання завдань до поданого плану	Робота у групах. Оберіть із українських медіа один теле- або інтернет- матеріал (розслідувальний), в якому допущені журналістські помилки або свідомі маніпуляції. За якими критеріями ви дійшли до таких висновків? Відповіді аргументуйте.	Відповідь на запитання – 7 б. За участь в обговоренні – 3б.	10
Усього за ЗМ 3 контр. Заходів	2			14
4	Теоретичний. Тест 4 за теоретичними питаннями ЗМ 4 в системі Мудл	Навчальний матеріал за ЗМ 4	Кількість запитань – 4, кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал	4
	Теоретичне завдання – підготувати виконання завдань до поданого плану	Робота в групах. Знайдіть приклади українських або зарубіжних розслідувань (2-3), та проаналізуйте їх на предмет оцінки якості за такими критеріями: актуальність теми, ступінь розкриття теми, дотримання журналістських стандартів. Далі учасники груп обмінюються інформацією та обговорюють результати. Відповіді кожної з груп мають бути повними та обґрунтованими.	Відповідь на запитання – 9 б. За участь в обговоренні – 3б.	12
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			16
Усього за змістові модулі контр. заходів	8			60

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Підручники:

1. Бель Б., Бурмагін О., Патора Т., Хоменок О. Посібник з журналістських розслідувань. Теорія та практика. Київ : Основа, 2017. 190 с.
2. Бірчак В, Довженко О., Когут А., та ін. Архіви КГБ для медіа: Посібник / Редактор-упорядник Анна Олійник: Центр досліджень визвольного руху. Київ : К.І.С., 2018. 216 с.
3. Виговська Н.А. Журналістське розслідування : методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра напряму підготовки «Журналістика». Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 55 с.
4. Гороховський О. М. Фактчек як тренд розслідувань: можливості та перспективи: практичний посібник. Дніпро : ЛІРА, 2019. 133 с.
5. Земляна І. Журналіст і (не)безпека: посібник для журналіста, який працює у небезпечних умовах. Київ: УНК, 2016. 126 с.
6. Йоганнес Людвіг. Інвестигативний пошук / Видання 3-є, перероблене / за загал. ред. В.Ф.Іванова, Пер. з нім. А. Баканов, В. Климченко. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2017. 266 с.
7. Новинна грамотність : посібник / заг. ред. Н. Лигачова, О.Довженко, Д. Тарадай. «Детектор медіа», 2018. 120 с.
8. Практична медіаграмотність : посібник. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2015. 135 с.
9. Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів / за загал. ред. В.Ф. Іванова. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 100 с.
10. [Халер, Міхаель](#). Пошук і збір інформації : навчальний посібник : пер. с нем. / [Міхаель Халер](#); За заг. ред. [В. Ф. Іванов](#), [А. Коль](#); Пер. [Костянтин Макєєв](#), [Павло Демешко](#). Київ : Академія Української Преси, 2006. 308 с.
11. Рендол Д. Універсильний журналіст. Київ, 2007. 288 с.

Інформаційні ресурси:

1. Безкоштовний онлайн-курс Журналістське розслідування.
URL: <https://video.detector.media/courses/zhurnalistski-rozsliduvannya-osnovy-i14>
2. Детектор медіа. URL: <https://detector.media/>
3. Електронна бібліотека Інституту журналістики Київського національного університету імені Т. Шевченка. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/>
4. Сайт Центру розслідувальної журналістики.
URL: <http://centerforinvestigativereporting.org>
5. Фондація розслідувальної журналістики. URL: <http://fij.org>

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. Під час вивчення зарубіжних ЗМІ, звертатимемося до англомовних, польських, білоруських та російських медіа. Очікується, що і викладач, і студенти

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів і т.д. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

в аудиторії володітимуть мовами аналізованих ЗМІ, допускається звертання студентів до Google перекладача. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на консультаціях. Відпрацювання занять здійснюється як в усній формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття, так і в письмовому вигляді, надіславши виконані плани занять на пошту чи в Messenger.

За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни.

Політика академічної доброчесності

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів чи інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно в навчальних та практичних цілях, обов'язково за погодженням із викладачем. Під час лекційних та практичних занять мобільні телефони як викладача так і студентів мають бути вимкнені на «беззвучний» режим. Заборонено під час занять надсилати текстові повідомлення, прослуховувати музику, перевіряти електронну пошту, соціальні мережі тощо. Під час виконання заходів контролю (проходження тестів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Головною платформою комунікації викладача зі студентами є Moodle. Всі робочі оголошення будуть надіслані через старосту, на електронну пошту, в особисті повідомлення (Viber, Telegram) та розміщуватимуться в Moodle.

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, надішліть електронного листа на адресу usmanova.olena@ukr.net або в Messenger.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2020-2021 н. р. (зіпосилання на сторінку сайту)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методу проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfws9y>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): [HTTPS://MOODLE.ZNU.EDU.UA](https://moodle.znu.edu.ua)

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocnu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>.